

Põhiseaduskomisjon

2022/2048(INI)

10.11.2022

ARVAMUS

Esitaja: põhiseaduskomisjon

Saaja: väliskomisjon

ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamist käsitleva 2022. aasta aruande kohta
(2022/2048(INI))

Arvamuse koostaja: Victor Negrescu

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Põhiseaduskomisjon palub vastutaval väliskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- võttes arvesse 9. mai 2022. aasta Euroopa tuleviku konverentsi järeldusi ja eelkõige selle ettepanekuid nr 21, 23 ja 24,
 - võttes arvesse oma 9. juuni 2022. aasta resolutsiooni konvendi kokkukutsumise kohta aluslepingute läbivaatamiseks¹,
- A. arvestades, et Euroopa Liidu lepingu artiklid 2 ja 21 ning liidu aluseks olevad väärtused, normid ja põhimõtted peaksid olema ELi välispoliitika sisu ja toimimise peamine võrdlusalus;
- B. arvestades, et liit peaks jätkuvalt edendama dialoogi ning tagama rahu ja reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda, tugevdades mitmepoolsust ning arendades oma välistegevuses tugevat demokraatlikku ja parlamentaarset mõõdet; arvestades, et rahvusvahelise julgeoleku tugevdamine, rahvusvahelise koostöö edendamine kolmandate riikidega ning demokraatia ja õigusriigi edendamine ja tugevdamine ning inimõiguste ja põhivabaduste austamine on jätkuvalt liidu välistegevuse põhieesmärgid;
- C. arvestades, et EL peab parandama oma suutlikkust teha kiireid ja tõhusaid otsuseid, eelkõige ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames, rääkida ühel häälel ja tegutseda tõeliselt ülemaailmse osalejana kriisidele reageerimisel;
- D. arvestades, et Venemaa provotseerimata, põhjendamatu ja ebaseaduslik agressioonisõda Ukraina vastu on põhjalikult muutnud Euroopa julgeolekumaastikku, sealhulgas suurendades ebastabiilsust ELi naabruses; arvestades, et selle uus reaalsuse tõttu tuleb viivitamata seada prioriteediks ELi välis- ja julgeolekupoliitika tõhusus, suurendades ELi võimet tegutseda meie väärtuste ja huvide kaitseks;
- E. arvestades, et ÜVJP raames tehtavaid otsuseid, mida praegu langetatakse ühehäälselt, tuleks üha enam teha kvalifitseeritud häälteenamusega, sh otsuseid inimõiguste ja sanktsioonide valdkonnas;
1. on seisukohal, et Euroopa Liidu lepingu artikli 21 lõiget 2 tuleks muuta, lisades ÜVJP eesmärkide loetellu mõisted „strateegiline suveräänsus“ ja „strateegiline autonoomia“, et EList saaks tõhus diplomaatiline ja julgeolekujõud, kes kohaldab omaenda välis- ja julgeolekupoliitikat, mis põhineb konkreetsete meetmete, poliitika, eelarvete ja kohustuste kaudu võetaval jõulisel tegevusel;
2. nõuab tungivalt, et liikmesriigid kohaldaksid rangelt Euroopa Liidu lepingu artiklit 31, mis võimaldab nõukogul muu hulgas võtta teatavaid otsuseid vastu kvalifitseeritud häälteenamusega sellistes ÜVJP küsimustes, millel ei ole sõjalist mõju, eelkõige sanktsioonide ja inimõigustega seotud küsimustes, ning minnes Euroopa Liidu lepingu

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0244.

artikli 42 lõike 7 puhul üle tugevdatud kvalifitseeritud hääleteenamusega hääletamisele; kutsub liikmesriike üles kasutama viivitamata ja täiel määral ära ELi lepingu artikli 31 lõikes 3 sisalduvat sillaklauslit, eelkõige prioriteetsetes valdkondades;

3. nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon tugevdaksid komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja rolli; juhib tähelepanu sellele, et seda saab teha aluslepingu muudatuse kaudu, millega komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja nimetatakse liidu välisministriks, temast tehakse liidu peamine välisesindaja rahvusvahelistel foorumitel ja tal võimaldatakse olla ex officio kohal liikmesriikide algatatud või juhitud läbirääkimisvormides; toetab liidu kodanike üleskutset Euroopa tuleviku konverentsil, milles väljendatakse soovi, et EL kõneleks ühel häälel;
4. väljendab kahetsust seoses ELi välisesindatuse keerukusega ning rõhutab, et kattuvad rollid ja tegevused õhnestavad ELi usaldusväärset ülemaailmse osalejana; toetab sellega seoses dubleerimise ja segaduse vältimist ELi välispoliitikas; rõhutab ELi delegatsioonide kesksel rollil ÜVJP elluviimisel, ELi väärtuste ja põhimõtete esindamisel väljaspool liitu ning ELi huvide täitmisel, sealhulgas Euroopa Parlamendi tugevdatud järelevalve kaudu; rõhutab sellega seoses, kui olulised on nende volituste tõhusaks täitmiseks anda ELi delegatsioonidele vajalikud ja asjakohased ressursid ja võimekused;
5. rõhutab vajadust selgitada Euroopa Ülemkogu eesistuja, Euroopa Komisjoni presidendi ning komisjoni asepresidendi ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja erinevaid rolle ning ratsionaliseerida nende tegevust ÜVJP raames; tuletab meelde, et aluslepingu sätetega antakse ÜVJP juhtimine komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale;
6. kutsub kõiki ELi poliitikakujundajaid üles suurendama jõupingutusi võitluseks välismaise desinformatsiooni levitamise, sekkumiskatsete ning hübriidohtude vastu, mis mõjutavad liidu võimet oma sise- ja välispoliitikat välja töötada ja tõhusalt ellu viia; peab vajalikuks laiendada ELi lepingu artikli 42 lõikes 7 sätestatud vastastikuse kaitse klauslis määratletud ohte nii, et need hõlmaksid hübriidohte, desinformatsioonikampaaniaid ja majanduslikku survevestamist kolmandate riikide poolt;
7. rõhutab, et Euroopa Parlamendil on Euroopa Liidu lepingu artikli 36 alusel õigus saada ÜVJP küsimustes teavet; juhib tähelepanu Euroopa Kohtu otsustele Mauritiuse lepingu² ja Tansaania lepingu³ kohta, mille kohaselt on Euroopa Parlamendi õigeaegne ja põhjalik teavitamine äärmiselt oluline, et parlament saaks täita oma demokraatlikku kontrolli/nõustavat rolli ÜVJP küsimustes;
8. tuletab meelde parlamentaarse diplomaatia kui välispoliitika vahendi tähtsust;
9. kinnitab, eelkõige praeguses kontekstis, veel kord oma kindlat pühendumust liidu partnerlusele Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooniga, mis on jätkuvalt ELi julgeoleku

² [24. juuni 2014. aasta otsus kohtuasjas Euroopa Parlament vs. Euroopa Liidu Nõukogu, C-658/11, EU:C:2014:2025.](#)

³ [14. juuni 2016. aasta otsus kohtuasjas Euroopa Parlament vs. Euroopa Liidu Nõukogu, C-263/14, EU:C:2016:435.](#)

alus; nõuab integreerituma koostöö arendamist välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas selliste välisliitudega nagu Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon ning sarnaselt meelestatud väliste demokraatlike liitlaste ja partneritega Euroopa-Atlandi piirkonnas, India ja Vaikse ookeani piirkonnas ja üldisemalt lõunapoolsetes riikides, samuti ÜRO tasandil, et edendada dialoogi, rahu ja reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda; rõhutab ELi kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikidega välisasjades tehtava koostöö tähtsust; kordab oma toetust ÜVJP ühtlustamisele ELiga ühinemise läbirääkimiste ajal;

10. peab tervitatavaks Euroopa poliitilist ühendust kui uut mitteametlikku dialoogi- ja koostöövormi; on kindlalt veendunud, et EL vajab tugevat visiooni ja ühist strateegiat, et kindlustada oma ühtsust ja otsustusvõimet, et valmistuda edasisteks laienemisteks; on seisukohal, et mis tahes koostööprojekt Euroopa naabritega ei tohiks olla alternatiiv käimasolevale läbirääkimiste protsessile ELiga ühinemiseks; tuletab siiski meelde selliste Euroopa organisatsioonide nagu Euroopa Nõukogu ja Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni tähtsust ning nõuab, et ELi institutsioonid kooskõlastaksid paremini oma tegevust asjaomaste organisatsioonidega;
11. märgib, et Euroopa Parlament osaleb aktiivselt ÜVJPs oma erivahendite kaudu; rõhutab, kui olulised ja ainulaadsed on Euroopa Parlamendi demokratiseerimisprogrammid, nagu Jean Monnet' dialoog, mille eesmärk on edendada ja tugevdada parlamentide tegevust; tuletab meelde, et kõik ELi institutsioonid peaksid osalema ja tegema koostööd tegevuses, mille eesmärk on võidelda demokraatia ülemaailmse tagasilanguse vastu, sealhulgas valimiste vaatlemise, vahendamise ja dialoogi, konfliktide ennetamise, Sahharovi auhinna ja selle võrgustiku ning parlamentaarse diplomaatia kaudu;
12. on veendunud, et ELil tuleb reformida ja tugevdada oma suutlikkust karistada riike, valitsusi, üksusi, rühmitusi või organisatsioone ning üksikisikuid, kes ei järgi ELi aluspõhimõtteid, kokkuleppeid ja õigusakte;
13. rõhutab, et EL peab suurendama ÜVJP nähtavust oma kodanike ja kolmandate riikide kodanike parema ja strateegilisema välistegevusest teavitamise teel.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	8.11.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 17 -: 5 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Gerolf Annemans, Gabriele Bischoff, Damian Boeselager, Salvatore De Meo, Pascal Durand, Charles Goerens, Sandro Gozi, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Victor Negrescu, Giuliano Pisapia, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Cyrus Engerer, Maite Pagazaurtundúa
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Pablo Arias Echeverría, Sunčana Glavak, Niclas Herbst, Leszek Miller, Iuliu Winkler

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

17	+
PPE	Pablo Arias Echeverría, Salvatore De Meo, Niclas Herbst, Brice Hortefeux, Iuliu Winkler
RENEW	Pascal Durand, Charles Goerens, Sandro Gozi, Maite Pagazaurtundúa
S&D	Gabriele Bischoff, Cyrus Engerer, Leszek Miller, Victor Negrescu, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa
THE LEFT	Helmut Scholz
VERTS/ALE	Damian Boeselager

5	-
ECR	Jacek Saryusz Wolski
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari
PPE	Sunčana Glavak, Paulo Rangel

1	0
ID	Antonio Maria Rinaldi

Hääletuse parandused ja hääletuskavatsused	
+	Sunčana Glavak, Paulo Rangel
-	
0	

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu